

การสร้างสรรค์การแสดงชุด ชชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช

THE CREATIVE OF A PERFORMING ARTS 'ETHNICS IN KORAT GEOPARK'

รัตติกร ศรีชัยชนะ

RATTIKORN SRICHAICHANA

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

นครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์การแสดงชุด ชชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบททางวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ตามเขตพื้นที่อุทยานธรณีโคราช เขตอำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเมือง และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ในชื่อชุดชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช และเพื่อประเมินผลคุณค่าของการแสดงชุด ชชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากศึกษา การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมจากผู้นำท้องถิ่น ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านชาติพันธุ์โคราช อุทยานธรณีวิทยา แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้นเป็นชุดการแสดง

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่อุทยานธรณีโคราช มีเรื่องราวความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่น และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่หลากหลายและโดดเด่นแตกต่างกัน ใช้ศึกษาค้นคว้า เพื่ออนุรักษ์และถ่ายทอดต่อบุคคลรุ่นหลังและผู้สนใจ ผ่านรูปแบบของศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ นำมาถ่ายทอดเป็นท่ารำโดยใช้องค์ความรู้ในศาสตร์นาฏศิลป์มาสร้างสรรค์ท่ารำ และนำเสนอในรูปแบบของการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ โดยกำหนดรูปแบบการแสดงเป็น 3 ช่วงได้แก่ ร่ายรำตีบทตามเนื้อร้อง การแสดงท่าทางประกอบเนื้อร้องและทำนองเพลงที่บ่งบอกถึงลักษณะของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ และแสดงท่าทางประกอบทำนองเพลงที่แสดงถึงการร่วมมือร่วมใจกัน ประกอบการเรียบเรียงทำนองเพลงขึ้นมาใหม่ การออกแบบเครื่องแต่งกายมีการประยุกต์จากการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อให้เหมาะสมกับการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์และใช้เผยแพร่แก่โรงเรียนเครือข่ายเป็นชุดการแสดงที่นักเรียนได้เรียนรู้และจัดเป็นการแสดงนาฏศิลป์ที่ใช้เป็นกิจกรรมของนักเรียนและสถานศึกษาในการหนุนเสริมการประชาสัมพันธ์การเข้าสู่ความเป็นจีโอพาร์คของยูเนสโกได้

คำสำคัญ : การสร้างสรรค์การแสดง, ชชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช

ABSTRACT

The objectives of this study were to: 1) investigate cultural contexts of ethnic groups along the Korat Geopark area in Sikhio, Sung Noen, Kham Thale So, Mueang Nakhon Ratchasima, and Chaloe Phra Kiat districts, Nakhon Ratchasima; 2) create a performing

arts called 'Ethnics in Korat Geopark'; and 3) evaluate the value of the show ethnics in Korat Geopark. The study employed the qualitative research method, collecting data from document investigation, interviews, participatory observations, and non-participatory observations from local leaders, and experts in Korat ethnics and geographical park. The data were analyzed and synthesized into performing arts.

The study showed that ethnics in Korat Geopark were different and unique in terms of historical backgrounds, cultures, local traditions, and ways of life, which can be studied and researched for conservation and transferring to later generations and interested persons through the creation of a performing arts. The dancing performance consisted of three parts; the song lyrics, making gestures from lyrics and melodies that reflect the characteristics of each ethnic group, and making gestures from melody that expresses a collaborative spirit. The performing art was used together with the newly composed melody. The costumes design was adapted from the unique costume of each ethnic group. This was the appropriate creativity of an unique performing arts for students in the networked schools, and an activity for schools to promote the Korat Geopark to the UNESCO' World Geopark.

Keywords : Creative of a performing arts, Ethnics in korat geopark

บทนำ

นครราชสีมา มีประชากรที่ประกอบหลายกลุ่มชาติพันธุ์ บางกลุ่มก็เป็นเจ้าของถิ่นเดิม เช่น กลุ่มชาวนน (ญ้อกร) กลุ่มไทยโคราช บางครั้งก็อพยพโยกย้ายเข้ามาภายหลัง ด้วยสาเหตุทั้งทางด้านการเมือง การสงคราม และอพยพมาเพื่อหาแหล่งที่ทำกินใหม่ เช่น กลุ่มไทย ลาว เขมร มอญ กวย(ส่วย) จีน แวก เป็นต้น (ปรีชา อุยตระกูล, 2541, น. 187) การอพยพของกลุ่มชนจากหลากหลายวัฒนธรรม เช่น กลุ่มวัฒนธรรมไทย ลาว ยวน มอญ เขมร ทำให้เกิดการผสมผสานทางชาติพันธุ์กับกลุ่มชาวพื้นถิ่นเดิม ซึ่งมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตน (นฤมล ปิยวิทย์, 2558, น. 38)

ในปัจจุบันจังหวัดนครราชสีมายังมีความโดดเด่นในเรื่องของแหล่งธรณีวิทยา นิเวศวิทยาและวัฒนธรรม จนได้มีการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานธรณีโคราชหรือโคราชจีโอพาร์ค ซึ่งเป็นจีโอพาร์คหนึ่งในห้าของประเทศไทย ที่มีเป้าหมายการดำเนินงานสู่จีโอพาร์คโลกของยูเนสโก โดยบทบาทหรือพันธกิจหลักของอุทยานธรณีโคราช ตามแนวทางของยูเนสโก คือ การอนุรักษ์ การศึกษา และการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมสำคัญในการดำเนินกิจกรรม (ประเทือง จินตสกุล, สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2560)

จากความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์อุทยานธรณีโคราช เพื่อนำไปสู่จีโอพาร์คโลกของยูเนสโก ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญในการใช้ศิลปวัฒนธรรมทางด้านการแสดงนาฏศิลป์เป็นสื่อในการเชื่อมโยงครั้งนี้ จึงได้มีแนวความคิดในการศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อออกแบบงานนาฏกรรม โดยใช้องค์ประกอบการสร้างสรรค์ทำร่า เพื่อให้เกิดชุดการแสดงใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์ และนำไปสู่การเผยแพร่แก่เครือข่ายโรงเรียนจีโอพาร์คในเขตอำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเมือง และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ เพื่อใช้เป็นการประชาสัมพันธ์และต้อนรับแขกผู้มาเยือนหรือแสดงในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ตามเขตพื้นที่อุทยานธรณีโคราช ได้แก่ อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเมือง และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ
2. เพื่อสร้างสรรค์การแสดงด้านนาฏศิลป์ชุด ชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช
3. เพื่อประเมินผลคุณค่าของการแสดงชุด ชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช

ประโยชน์ของการวิจัย

1. คนในชุมชนท้องถิ่นได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ อุทยานธรณีโคราช เพื่อนำไปสู่จิตสำนึกโลกของยูเนสโก ผ่านการแสดงชุดชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช
2. เป็นแนวทางสำหรับการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของชุมชน หรือในรูปแบบอื่น ๆ ต่อไป
3. เพื่อการอนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างสรรค์การแสดง หมายถึง การคิด ประดิษฐ์ การแสดงนาฏศิลป์ โดยใช้หลักการตามองค์ประกอบ การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ ได้แก่ เพลง เนื้อร้อง สโลทำรำ เครื่องแต่งกาย รูปแบบการแปรแถว ผู้แสดง

อุทยานธรณีวิทยา หมายถึง พื้นที่ที่ประกอบด้วย แหล่งอนุรักษ์ที่เป็นที่รู้จักหรือมีชื่อเสียงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและแหล่งธรณีวิทยา รวมทั้งแหล่งทางด้านโบราณคดี (Archeology) นิเวศวิทยา (Ecology) และวัฒนธรรม (Culture) แบ่งเป็น 4 ระดับ ตามคุณสมบัติ ได้แก่ ระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับประเทศ และ ระดับโลก โดยอุทยานธรณีวิทยา อาจถูกเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า จีโอพาร์ค

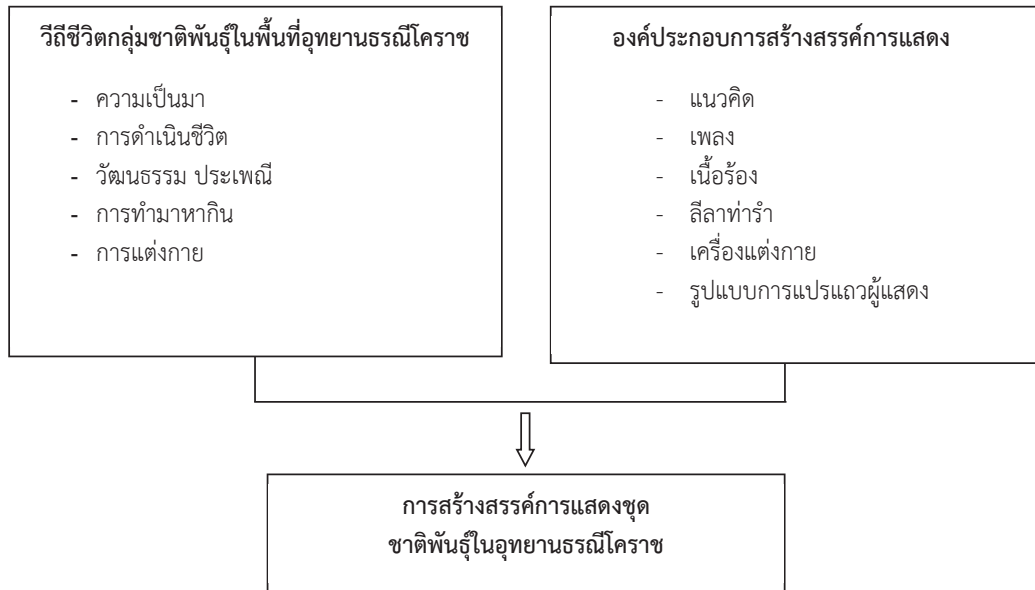
อุทยานธรณีโคราช หมายถึง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์บริเวณลุ่มน้ำลำตะคองตอนกลาง-ตอนล่าง มีพื้นที่ครอบคลุม 5 อำเภอของจังหวัดนครราชสีมา จากด้านตะวันตกถึงตะวันออก คือ อำเภอสีคิ้ว สูงเนิน ขามทะเลสอ เมืองนครราชสีมา และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช หมายถึง กลุ่มชนที่มีวัฒนธรรม ประเพณีและภาษาพูดเดียวกันรวมถึงมีความเชื่อว่าสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อุทยานธรณีโคราช 5 อำเภอ ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ไท-โคราช, กลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวน, กลุ่มชาติพันธุ์ไท-จีน, กลุ่มชาติพันธุ์ไท-มุสลิม, กลุ่มชาติพันธุ์ไท-ลาว

คุณค่า หมายถึง ระดับความสำเร็จในการประเมินผลการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชุด ชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้ผลการศึกษาความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ที่มุ่งเน้นสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ โดยบูรณาการความรู้จากการศึกษาบริบทวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ ในพื้นที่อุทยานธรณีโคราช ร่วมกับแนวคิดขององค์ประกอบการแสดงด้านนาฏศิลป์ ได้แก่ รูปแบบการนำเสนอ แนวคิด เพลง เนื้อร้อง ลีลาท่าร่า เครื่องแต่งกาย และรูปแบบการแปรแถว เพื่อให้เกิดชุดการแสดงใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์นำไปสู่การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์อุทยานธรณีโคราช และเพื่อนำไปสู่จีโอพาร์คโลกของยูเนสโกต่อไป

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร กลุ่มเป้าหมาย และสาระสำคัญ

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาบริบทเกี่ยวกับวิถีชีวิตทางวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ ในอุทยานธรณีโคราชเพื่อสร้างสรรค์เป็นชุดการแสดงชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช โดยมีกลุ่มเป้าหมายจำนวน 74 คน คือ กลุ่มผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวน 1 คน ทางด้านอุทยานธรณีโคราชจำนวน 1 คน และทางด้านการแสดงนาฏศิลป์จำนวน 2 คน กลุ่มนักแสดงจำนวน 10 คน นักเรียนจำนวน 60 คน

2. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

2.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับบริบทวิถีชีวิตทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ อุทยานธรณีโคราชและองค์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ โดยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจาก เอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช (จรุงศรี โปธิ์กลาง และคณะ, 2560) หลักการสร้างสรรค์ การแสดงตามองค์ประกอบการสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์ (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2547) นอกจากนี้ยังได้ศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อสำหรับประชาสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม (กิตติฤกษ์ ปิตาทะสังข์, 2557) การสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ อุทยานธรณีโคราชและการแสดงนาฏศิลป์ รวมถึง

การลงพื้นที่ภาคสนามในเขตพื้นที่อุทยานธรณีโคราชทั้ง 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเมืองนครราชสีมา และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์และการมีส่วนร่วมของชุมชน

2.2 การสร้างสรรค์ชุดการแสดง ผู้วิจัยรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ เกี่ยวกับบริบททางวัฒนธรรม วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีวิทยา เพื่อบูรณาการสร้างสรรค์การแสดงชุดชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช ตามแนวคิดการสร้างสรรค์การแสดงด้านนาฏศิลป์ โดยเริ่มจากการกำหนดรูปแบบ วัตถุประสงค์ ขอบเขตของการสร้างสรรค์การแสดง นำข้อมูลเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อสร้างสรรค์เพลงและเนื้อร้องให้เหมาะสมกับชุดการแสดงและบริบททางวัฒนธรรม วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช เมื่อได้บทเพลงแล้วจึงออกแบบและประดิษฐ์ท่ารำรวมถึงการแปรแถว เพื่อให้เหมาะสมกับการแสดงในแต่ละช่วงแล้วจึงออกแบบเครื่องแต่งกาย

2.3 คัดเลือกนักแสดงให้มีความเหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพที่โดดเด่นของแต่ละชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาติพันธุ์ไทโคราชควรมีลักษณะรูปร่างสันทนต์ผิวดำสองสี ชาติพันธุ์ไทยวนควรมีลักษณะรูปร่างสันทนต์ผิวดำขาว กลุ่มพันธุ์ไทจีนควรมีลักษณะสันทนต์ผิวดำดำเล็ก กลุ่มชาติพันธุ์ไทอิสลามควรมีลักษณะรูปร่างสันทนต์ผิวดำสองสี ตาโตจมูกโด่ง และ กลุ่มชาติพันธุ์ไทลาวควรมีลักษณะสันทนต์ผิวดำขาว

2.4 จัดทำต้นแบบการแสดงชุดชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราชและถ่ายทำร่าให้กับนักแสดง ทดลองปฏิบัติท่ารำประกอบเข้ากับเพลง

2.5 วิพากษ์ต้นแบบชุดการแสดงโดยผู้เชี่ยวชาญ นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงและพัฒนาเป็นการแสดงชุดชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช เพื่อใช้สำหรับแสดงและจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ต่อไป

2.6 ประเมินผลชุดการแสดง โดยการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการในการคืนความรู้สู่ชุมชน ถ่ายทอดให้กับกลุ่มเป้าหมายโดยการสาธิตและฝึกปฏิบัติ

2.7 ประเมินผลโดยการสัมภาษณ์ในประเด็นความพึงพอใจในการขยายความรู้ ที่มีต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการในการคืนความรู้สู่ชุมชนกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้นำชุมชน รวมถึงประเมินความพึงพอใจจากผู้ชมที่เข้าชมชุดการแสดง

2.8 นำผลงานสร้างสรรค์การแสดงชุดชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราชเผยแพร่ต่อสาธารณชน

3. วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมมาถอดความ ดำเนินการเรียบเรียงข้อมูลจัดแยกเป็นประเด็น และตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นโดยผู้วิจัย แล้วจึงนำกลับไปให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ กลุ่มผู้รู้ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้งนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วจึงนำผลที่ได้มาสร้างสรรค์เป็นชุดการแสดง และจัดทำรายงานวิจัย โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

ผลการวิจัย

การสร้างสรรค์การแสดงชุดชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช เป็นการสร้างสรรค์ผลงานชุดการแสดงนาฏศิลป์ที่กำหนดแนวคิดเกี่ยวข้องกับความเป็นมา วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่อุทยาน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาบริบททางวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ตามเขตพื้นที่อุทยานธรณีโคราช เพื่อสร้างสรรค์การแสดงด้านนาฏศิลป์ในชื่อชุดชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช รวมถึงเพื่อเผยแพร่การแสดงให้กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายตามเขตพื้นที่อุทยานธรณีโคราช ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการเข้าสู่จิตอาสารักโลกของยูเนสโกในอนาคต นำเสนอรูปแบบการแสดงตามกรอบแนวคิด โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร แหล่งข้อมูลต่าง ๆ สัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ นำมาสู่การออกแบบสร้างสรรค์การแสดงชุดชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช ตามหลักและขั้นตอนองค์ประกอบการสร้างสรรค์การแสดง จัดวิพากษ์ผลงานโดยผู้เชี่ยวชาญและทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์ นักดนตรี และผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น เพื่อนำมาสู่คุณภาพผลงานที่สามารถนำไปเผยแพร่สู่ท้องถิ่นและขยายผลเพื่อการศึกษาในโอกาสต่อไป แสดงผลการวิจัยดังนี้

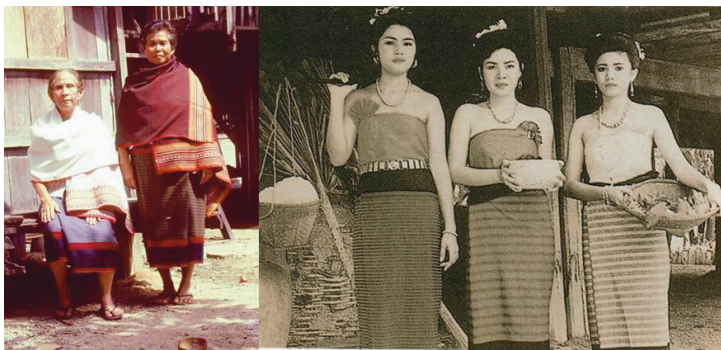
1. บริบททางวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ตามเขตพื้นที่อุทยานธรณีโคราช

จากการศึกษาบริบทกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่อุทยานธรณีโคราช ล้วนแต่มีวัฒนธรรมท้องถิ่น และวิถีชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ไทโคราช จะมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ในด้านเครื่องแต่งกาย ดนตรี เพลง และที่สำคัญคือ ภาษาโคราช กลุ่มชาติพันธุ์ไทยอีสาน หรือคนลาวเวียง รักษาวิถีชีวิตความคิดความเชื่อประเพณี พิธีกรรม และภาษาอีสาน อันเป็นอัตลักษณ์ของคนอีสาน กลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวน (ไทโยนก) จะมีวิถีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่เด่นชัดแบบล้านนา คือ ภาษาคำเมือง หัตถกรรมผ้าทอ เป็นต้น กลุ่มชาติพันธุ์ไทจีน จะมีประเพณีความเชื่อที่ยังยึดมั่น กลุ่มชาติพันธุ์ไทมูสลิม เป็นกลุ่มคนที่เริ่มต้นจากการรวมของคนที่อยู่พรมแดนภาคใต้ของประเทศไทยมาอยู่บริเวณเขาเยี่ยง อำเภอสี่คิ้ว มีอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมในเรื่องของศาสนา ภาษาและการแต่งกาย (จรุงศรี โพธิ์กลาง และคณะ, 2560) ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาบริบทกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่อุทยานธรณีโคราช สามารถนำไปสู่การออกแบบและสร้างสรรค์การแสดง ชุด ชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช

ภาพที่ 2 กลุ่มชาติพันธุ์ไทโคราช

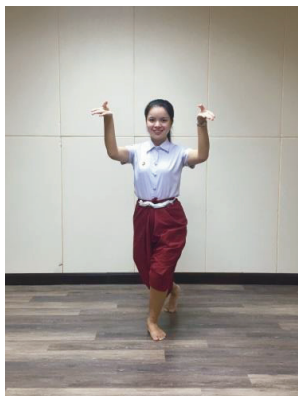
ที่มา : จรุงศรี โพธิ์กลาง และคณะ, 2560, น. 12.

ภาพที่ 3 กลุ่มชาติพันธุ์ไทยวน (ไทโยนก)
ที่มา : จรุงศรี โพธิ์กลาง และคณะ, 2560, น. 15.

2. สร้างสรรค์การแสดงด้านนาฏศิลป์ในชื่อชุด ชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช

เป็นการศึกษาบริบทกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่อุทยานธรณีโคราช เพื่อนำมาสร้างสรรค์เป็นการแสดงชุดชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช ผ่านเรื่องราวความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น และ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่หลากหลายและโดดเด่นแตกต่างกัน จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า เพื่ออนุรักษ์และถ่ายทอดต่อบุคคลรุ่นหลังและผู้สนใจ ผ่านรูปแบบของศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ โดยเริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม ทางด้านอุทยานธรณีวิทยา และทางด้านนาฏศิลป์ เกี่ยวกับความเป็นมา วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อนำมาถ่ายทอดเป็นท่ารำโดยใช้องค์ประกอบการสร้างสรรค์การแสดงและนำเสนอในรูปแบบของการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ โดยกำหนดรูปแบบการแสดงเป็น 3 ช่วงได้แก่ ช่วงที่ 1 ร่ายรำตีบทตามเนื้อร้อง ช่วงที่ 2 เป็นการแสดงท่าทางประกอบเนื้อร้องและทำนองเพลงที่บ่งบอกถึงลักษณะของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ช่วงที่ 3 แสดงท่าทางประกอบทำนองเพลงที่แสดงถึงการร่วมมือร่วมใจกันโดยมีตัวอย่างลักษณะท่ารำที่ใช้ดังภาพที่ 4-10

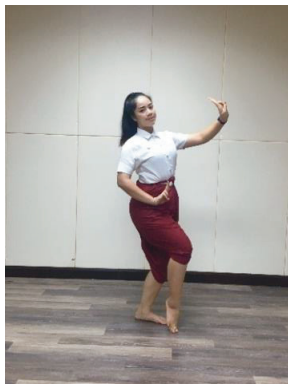
ภาพที่ 4 ลักษณะตัวอย่างท่ารำตีบทตามเนื้อร้องช่วงที่1 แสดงถึงความยิ่งใหญ่ เป็นปึกแผ่น
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาพที่ 5 ลักษณะตัวอย่างท่ารำช่วงที่ 2 แสดงถึงชาติพันธุ์ไทโคราช
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

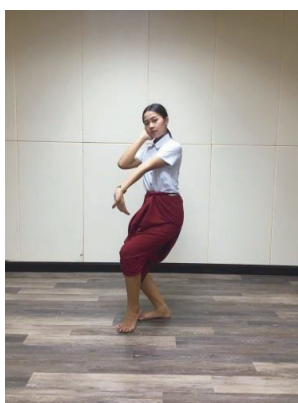
ภาพที่ 6 ลักษณะตัวอย่างท่ารำช่วงที่ 2 แสดงถึงความสวยงามของหญิงสาวกลุ่มชาติพันธุ์ไทยวน
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาพที่ 7 ลักษณะตัวอย่างท่ารำช่วงที่ 2 แสดงถึงชาติพันธุ์ไทจีน
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาพที่ 8 ลักษณะตัวอย่างท่ารำช่วงที่ 2 แสดงถึงชาติพันธุ์ไทมูสลิม
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาพที่ 9 ลักษณะตัวอย่างท่ารำช่วงที่ 2 แสดงถึงชาติพันธุ์ไทลาว
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาพที่ 10 ลักษณะตัวอย่างท่ารำช่วงที่ 3 แสดงถึงความร่วมมือร่วมใจกัน
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เพลงที่ใช้ประกอบการแสดงได้เรียบเรียงเนื้อร้องและทำนองเพลงขึ้นมาใหม่ผ่านเนื้อร้องที่มีการบรรยายถึงเรื่องราว วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม (บุญสม สังข์สุข, สัมภาษณ์, 25 สิงหาคม 2560) ดังตัวอย่างเนื้อร้องที่ว่า

เป็นหลักเป็นแหล่ง นครแห่งบรรพชีวิน ภูมิบ้านฐานถิ่น แผ่นดินโคราช
ยิ่งใหญ่ในโลก สามมรดกธรรมชาติ คนชนไม่ขาด ทั่วทุกเขตคาม
อุทยานธรณีน้อยค่า นิเวศวิทยาและวัฒนธรรม
เป็นแหล่งเรียนรู้ มีผู้แนะนำ บันทึกจดจำ ความอัศจรรย์
ที่โดดเด่นเห็นได้ชัด คือฟอสซิลสัตว์ ดึกดำบรรพ์
แต่ละอำเภอลาชาตินันท์ หนึ่งในนั้นอำเภอสูงเนิน
เฉลิมพระเกียรติ อำเภอเมือง สีคิ้วรุ่งเรือง บ้านเมืองเจริญ
ขามทะเลสอ พุดพระทะเลโอ่งแห้ง ดั่งลำนาคำเนิน เกริ่นพรรณนา
โคราชเมืองใหญ่หลายวัฒนธรรม สวยสดงดงามดอกนาวามเอย
หน้าบุญหน้าทาน จิตใจอ่อนโยน เป็นคนขยัน เอื้อเฟื้อเจือจุน นำทุนนำเทิด
ภาษาโคราชมืออัตลักษณ์ หลุมมากี่ว่าตึก เดินทางไปไม่ถูก วังเลยก็ว่าเตลิด
พุดไทยคล้ายกะลาว ดักปลาไหล มันยังเข้าอยู่ตะลัน
ไไทยวน ไไทยวน ไไทยวน โอ้แม่हन่านวล ไไทยวนโคราช
งามแท่นแม่ตาหวาน งามแท่นแม่ตาหวาน ขอดตามไปบ้านของน้องได้ไหม
ไไทยวนมีเชื้อชาติลงมาจากเหนือของไทย รับรักพี่น้องได้ไหม
รับรักพี่น้องได้ไหม ผิวนวลไย แม่สาวไไทยวน

แสนสุขใจคนไทยเชื้อสายจีน ได้ทำมาหากิน อยู่บนแผ่นดินของเมืองย่าโม
หมั่นขยันอดทน ค้าขายทุกคน สนุกสุขใจ บารมีคุณย่าโม เหมือนดังร่มโพธิ์ คุ่มครองป้องกัน
รักเมืองไทย คนไทยใจแสนงาม ทุกเขตคามวัฒนธรรม นั้นเป็นพื้นฐาน
อยู่โคราชหลายปี สำราญชีวี เหมือนดังสวรรค์ บรรพบุรุษทุกท่าน ถึงเทศกาล กราบไหว้ ทั้งปี
ไทย มุสลิม ไม่แบ่งชน เชื้อชาติ อยู่โคราชไว้ทุกข์สุขทุก
พุทธ อิสลาม ได้พึ่งพา ทุกศาสนาได้ทำดี รักสามัคคี อารี มีน้ำใจ
พี่จำ ให้พี่มา นอละแมนยามญาติ เมืองโคราช นอละบ้านน้องอยู่ น้องอยู่ น้องอยู่ น้องอยู่
น้องชิวานอละแมนไปดู ของดี นอละแมนดะดาด โอนอ โคราชน้อย มาพี่เอ๋ย มาพี่เอ๋ย
พี่เอ๋ย ให้มาเลย นอละแมนคนโก้ เมืองย่าโม นอละบ้านเมืองใหญ่ เมืองใหญ่ เมืองใหญ่ เมือง
ใหญ่ น้องชิวานอละแมน พี่อ้ายให้พระ นอละแมนแก้ววัด น้องสาวละเป็นลาวโคราช งามบ่พี่เอ๋ย บ่ พี่เอ๋ย
บ่พี่เอ๋ย

การออกแบบเครื่องแต่งกายได้มีการออกแบบตามหลักการแสดงนาฏศิลป์ โดยการประยุกต์ให้มีลักษณะที่สอดคล้องและบ่งบอกถึงอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ไทโคราช จะสวมเสื้อแขนตึกตา คอबाट นุ่งโจงกระเบน คล้ายกับชุดหมอลงคราญโคราช สวมใส่เครื่องประดับดินเผาจากด่านเกวียน มีการออกแบบทรงผมเป็นทรงดอกกระพุ่มซึ่งเป็นทรงผม

ของคนโคราชสมัยก่อน กลุ่มชาติพันธุ์ไทยวนสวมเสื้อผ้าฝ้าย แขนสามส่วน ปักลายพื้นเมืองชาววนโยนก สวมผ้าถุงยาวที่เป็นเอกลักษณ์ของชาววน สวมเครื่องประดับเงิน แถบผมมวยจุกด้านบนคล้ายหญิงสาวภาคเหนือพร้อมทั้งทัดดอกไม้ กลุ่มชาติพันธุ์ไทจีนสวมชุดที่ผ้าสีแดงซึ่งเป็นสีมงคลสำหรับชาวจีน สวมเครื่องประดับมุก ทำผมมวยจุกสองข้างผูกลิบบิ้นผ้าสีแดง กลุ่มชาติพันธุ์ไทมุสลิมสวมเสื้อลูกไม้ ผ่าอก ด้านในสวมเสื้อในนาง นุ่งผ้าโสร่งปาเต๊ะและมีผ้าคลุมศีรษะซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาวมุสลิม กลุ่มชาติพันธุ์ไทลาวสวมเสื้อแขนกระบอก นุ่งผ้าซิ่นลาวระดับหน้าแข้ง ห่มสไบทับเพื่อความสวยงาม แถบผมมวยเอียงด้านข้างและทัดดอกไม้

ภาพที่ 11 การแต่งกายตามลักษณะชาติพันธุ์

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รูปแบบการแปรแถวสำหรับการแสดงหมู่มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ชมเบื่อหน่าย เมื่อมีการเคลื่อนไหวบ้างจะได้เห็นลีลาการเคลื่อนไหวที่งดงามแปลกตา การแสดงชุดชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราชไม่มีรูปแบบการแปรแถวที่ตายตัว เนื่องจากสร้างสรรค์เป็นระบำเบ็ดเตล็ด จึงสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ที่นำไปแสดง (นางนุช วงษ์สุวรรณ และคณะ, 2546, น. 137) ดังนั้นในการกำหนดรูปแบบการแปรแถว สามารถพิจารณาการจัดตำแหน่งของผู้แสดงได้ตามบริบทของจำนวนคนและขนาดของพื้นที่แสดง

3. ประเมินผลคุณค่าของการแสดงชุด ชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช

ผู้วิจัยได้มีประเมินผลคุณค่าของการแสดงชุด ชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช โดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ คณาจารย์ทางด้านนาฏศิลป์ กลุ่มเป้าหมายในการถ่ายทอดและนำไปใช้จริงได้ชม พบว่า การแสดงมีความสวยงาม เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารออกมา แต่ต้องการให้มีการปรับท่ารำบ้างเนื่องจากกลุ่มเป้าหมายที่จะนำไปใช้จริงนั้นมีช่วงวัยและทักษะทางด้านนาฏศิลป์ที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะโรงเรียนระดับประถมศึกษา จึงควรมีการปรับท่ารำที่ไม่ยาก จนเกินไป (วิลาวัลย์ วัชรเกียรติศักดิ์, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2560) รวมถึงควรมีการเพิ่มเติมเนื้อหาและระยะเวลาของเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงให้นานกว่านี้ ผู้วิจัยจึงได้นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำและมีการมอบความรู้สู่ชุมชนโดยการลงพื้นที่ไปอบรมถ่ายทอดท่ารำโดยการสาธิตและฝึกปฏิบัติ ให้แก่โรงเรียนเครือข่าย จีโอพาร์ค ทั้ง 6 โรงเรียน ใน 5 อำเภอ ได้มีส่วนร่วมในการใช้ชุดการแสดงนี้ประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อการเข้าสู่จีโอพาร์คโลกของยูเนสโกต่อไป

อภิปรายผล

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาบริบทกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่อุทยานธรณีโคราชโดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา การสัมภาษณ์ผู้รู้ การลงพื้นที่ และนำผลมาวิเคราะห์ ตามกรอบแนวคิดคือการนำวิถีชีวิตและบริบทชุมชน มาสร้างสรรค์เป็นชุดการแสดงโดยใช้องค์ประกอบการสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ ซึ่งได้ค้นพบว่าในเขตพื้นที่ อุทยานธรณีโคราช มีชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่เด่นชัด 5 กลุ่มด้วยกัน คือ 1) กลุ่มชาติพันธุ์ไท-โคราช 2) กลุ่มชาติพันธุ์ ไท-ยวน 3) กลุ่มชาติพันธุ์ไท-จีน 4) กลุ่มชาติพันธุ์ไท-มุสลิม และ 5) กลุ่มชาติพันธุ์ไท-ลาว โดยแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ล้วนแต่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ศาสนา การทำมาหากิน การแต่งกาย ภาษา ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ควรค่าแก่การศึกษาและนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานทางด้านการแสดงเพื่อการอนุรักษ์ เผยแพร่และเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติฤกษ์ ปิตาหะสังข์ (2557, น. 117-129) พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มมีอัตลักษณ์ ที่แตกต่างกันทั้งด้านภาษา การแต่งกาย อาหาร และประเพณี การสร้างสรรค์หรือพัฒนาสื่อในรูปแบบใหม่ ๆ สำหรับการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรม ให้มีความเหมาะสมกับผู้ชมทุกวัย มีประโยชน์ด้านการการศึกษาอัตลักษณ์ สามารถให้ความรู้ และทำให้ผู้ชม สามารถจดจำ เนื้อหาไปพร้อมกับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ดังนั้นสื่อหรืองานสร้างสรรค์ จึงเป็นทางเลือกหนึ่ง ที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการ ประชาสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมให้กว้างขวางต่อไป

2. การสร้างสรรค์การแสดงด้านนาฏศิลป์ ชุด ชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช จะมีลักษณะการแสดง ที่สื่อให้เห็นวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ผ่านรูปแบบการสร้างสรรค์ตามองค์ประกอบการแสดง ได้แก่ การศึกษาแนวคิดและรูปแบบการแสดง การออกแบบเพลง เนื้อร้อง ทำนอง เครื่องแต่งกาย การแปรแถว นำเสนอในรูปแบบนาฏศิลป์สร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547, น. 225-241) ที่ว่า นาฏยประดิษฐ์ คือหลักการและวิธีการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อการฟ้อนรำ การหาข้อมูล แรงบันดาลใจ นวัตกรรมการออกแบบและประกอบสร้าง การกำหนดแนวคิดของเนื้อหาและรูปแบบ การพัฒนาออกแบบ ท่าทาง การเคลื่อนไหว แนวทางและการวิเคราะห์ดนตรี ความสัมพันธ์ของการแสดงกับฉาก เครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง อุปกรณ์การแสดง การคัดเลือกนักแสดง การฝึกซ้อม

3. ประเมินผลคุณค่าของการแสดงชุดชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช มีเป้าหมายเพื่อให้การแสดง ได้มีความถูกต้องตามหลักการสร้างสรรค์การแสดงและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ได้อย่างสูงสุด โดยใช้วิธีการประเมินผลด้วยการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้รู้ และผู้นำไปใช้ รวมถึงการประเมินผล ความพึงพอใจจากผู้ชม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547, น. 225-241) ที่ว่า การแสดง นาฏกรรม ควรมีเป้าหมายที่สื่อสารกับคนดูทั้งอรรถและรส คือเนื้อหาและอารมณ์ การประเมินผลของการแสดง เป็นการตรวจสอบว่า ผู้ชมได้รับในสิ่งต่าง ๆ ตรงตามที่คนทำได้นำเสนอหรือไม่เพียงใดรวมถึงแบบประเมิน ควรมีการตั้งคำถามให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการแสดงที่ตั้งไว้การประเมินสามารถทำได้ทั้งแบบสอบถาม ที่จะได้คำตอบทางกว้างและการจัดกลุ่มสนทนาหลังการแสดงซึ่งจะได้สัมภาษณ์ทางลึก

ข้อเสนอแนะ

1. สามารถเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์การแสดง สำหรับผู้ที่สนใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์
2. ควรมีการสนับสนุนให้มีการจัดเป็นโครงการต่อเนื่อง ในพื้นที่อื่นๆต่อไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาการด้านนาฏศิลป์ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบไป
3. ควรมีการต่อยอดนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรในสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในภูมิปัญญาของชุมชน
4. ควรมีการนำไปบูรณาการกับรายวิชาอื่น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางที่จะพัฒนาไปสู่พื้นที่มรดกโลกของจีโอพาร์ค

กิตติกรรมประกาศ

การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านการแสดงในปัจจุบัน นับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนางานทางด้านนาฏศิลป์ อีกทั้งยังนำมาสู่การเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชน ได้นำไปใช้ประโยชน์ การศึกษาในครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยสร้างสรรค์การแสดงชุด ชาติพันธุ์ในอุทยานธรณีโคราช โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อบทบาทการพัฒนาคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยและการตอบสนองต่ออัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยโดยการเป็นที่พึ่งของท้องถิ่น ตลอดจนการสร้างองค์ความรู้ควบคู่การสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ อาจารย์วิลาวัลย์ วัชรเกียรติศักดิ์ ผู้ให้คำแนะนำในการดำเนินการวิจัย อีกทั้งคณาจารย์หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหิน ผู้บริหาร คณาจารย์และนักเรียน โรงเรียนเครือข่ายจีโอพาร์ค ที่ให้ความกรุณาสนับสนุนข้อมูลและการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ช่วยให้การพัฒนางานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี นักศึกษาทุกคนที่ร่วมกระบวนการดำเนินการวิจัย นำมาสู่ผลการวิจัยที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาและคืนความรู้สู่ชุมชน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ให้เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการประชาสัมพันธ์หนุนเสริมการประชาสัมพันธ์การเข้าสู่ความเป็นจีโอพาร์คของยูเนสโกได้

เอกสารอ้างอิง

- กิตติฤกษ์ ปิตาทะสังข์ (2557). การศึกษาอัตลักษณ์ของสี่กลุ่มชาติพันธุ์ในอีสานใต้ เพื่อออกแบบการดำเนินงานสำหรับสื่อประชาสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารนิเทศ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- จรุงศรี โพธิ์กลาง และคณะ. (2560). วัฒนธรรมท้องถิ่นในอุทยานธรณีโคราช. นครราชสีมา : ม.ป.พ.

นางนุช วงษ์สุวรรณ และคณะ, บรรณาธิการ. (2546). 72 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องในวาระอายุครบ 6 รอบ ของบรมครูที่เคารพภักดีของศิษย์นาฏศิลป์สวนสุนันทา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

นฤมล ปิยวิทย์. (2558). กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครราชสีมา. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องโคราชศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.

บุญสม สังข์สุข, นาย. (2560, 25 สิงหาคม). นายกสมาคมหมอลำโคราช. สัมภาษณ์.

ประเทือง จินตสกุล, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. (2560, 10 สิงหาคม). ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหิน. สัมภาษณ์.

ปรีชา อุตระกุล. (2541). ของดีโคราช เล่ม 1 สาขามนุษยศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : เพ็ญฟ้าพรินต์.

วิลาวัลย์ วัชรเกียรติศักดิ์, นาง. (2560, 19 กันยายน). ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์. สัมภาษณ์.

สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผู้เขียนบทความ

นางรัตติกกร ศรีชัยชนะ

อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
เลขที่ 340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
E-mail : maprang-501@hotmail.com